

SPRAWOZDANIE Z WIZYTY STUDYJNEJ DO EDYNBURGA (04-09.06.2012r.)**Konrad Czyżyński - Łódzki Wicekurator Oświaty**

W pierwszym dniu wizyty spotkaliśmy się z profesorem Tonym Towsentem z Uniwersytetu w Glasgow. Tematyką wykładu, prezentacji było: Przywództwo na rzecz polepszenia jakości oświaty. Część 1: Szybko zmieniający się świat. Część 2: Poprawa jakości oświaty. Część 3: Od przywództwa za pomocą instrukcji do kierowania uczeniem się. Część 4: Zarządzanie zmianą w czasie. Profesor zwrócił uwagę na fakt że żyjemy w nieustannie zmieniającej się rzeczywistości i dla tego musimy zmieniać i doskonalić oświatę, by móc przygotować młodzież do życia w nieprzewidywalnej przyszłości. Stwierdził też, że nie ma definicji efektywnej szkoły i nie ma też przepisu na sukces dla każdej z nich. Wszyscy w szkole powinni się uczyć tj. zarówno uczniowie, nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi oraz rodzice. Aby uczeń odniósł sukces konieczna jest zmiana relacji nauczyciel-uczeń, ponieważ 50% determinantów wpływających na naukę uczniów leży po stronie ucznia a tylko 30% po stronie nauczyciela. Jednym z procesów, który musimy wszyscy jeszcze doskonalić jest efektywne wprowadzanie zmiany. „Każdy myśli o zmieniającym się świecie ale nikt nie myśli o zmianie samego siebie” (cytat ze slajdu profesora) Każdą zmianę powinniśmy zaczynać od nas samych.

W drugim dniu gościliśmy w siedzibie Education Scotland (ES). Jest to instytucja powołana do życia 1 lipca 2011 roku. Na jej czele stoi Bill Maxwell. Powstała w wyniku połączenia Inspektoratu Jej Wysokości ds. Edukacji (Her Majesty's Inspectorate of Education) i Learning and Teaching Scotland. Połączono w jedną organizację inspektorat zajmujący się nadzorem od 1840 roku z instytucją wspomagającą szkoły. Education Scotland podlega bezpośrednio rządowi szkockiemu. Współpracuje z Narodową Radą ds. Nauczania (General Teaching Council Scotland). Rada jest niezależnym organem, w którym zarejestrowani są wszyscy nauczyciele pracujący w szkołach państwowych. Jego zadaniem jest profesjonalizacja zawodu nauczyciela, ocena kwalifikacji, przygotowania praktycznego, doskonalenia zawodowego nauczycieli i kadry kierowniczej w oświacie. Nauczyciele, którzy nie osiągną pożądanego standardu zawodowego mogą zostać usunięci z rejestru. Tracą wówczas prawo do zatrudnienia w państwowej oświacie.

W Szkocji funkcjonują obok szkolnictwa państwowego szkoły prywatne. Stanowią one około 4% wszystkich szkół. W Edynburgu jest ich około 25%. Szkoccy inspektorzy Anna Boni i Alasdair Eadle zapoznali nas z pracą inspekcji w Szkocji, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ewaluację.

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach

III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Poinformowali nas, że na początku swojego działania skontrolowali wszystkie samorzady oceniając realizację przez nie zadań oświatowych na terenie ich działania. Konieczność powtórzenia kontroli zaistniała w ¼ przypadków. W skład zespołów kontrolujących oprócz inspektorów (stałych pracowników) wchodzi inspektorzy stowarzyszeni (associate assessor). Są to nauczyciele, dyrektorzy szkół. Współpracują również inne osoby, nie będące nauczycielami, którzy zgłaszają się jako wolontariusze. Szkoleni są również studenci po to aby mogli uczestniczyć w inspekcjach. Education Scotland w swojej pracy posługuje się językiem inspiracji. Ich mottem jest: „Transformacja życia poprzez uczenie się”. Każda inspekcja (ewaluacja zewnętrzna) połączona jest z samokontrolą (ewaluacją wewnętrzną). Ewaluacja jest już wrośnięta w system. Ewaluację wewnętrzną odwiedzana przez nas szkoła prowadzi każdego roku. Inspektorzy ES ramy kontroli /inspekcji dopracowywali przez wiele lat. Dzięki temu jest duże społeczne zaufanie do ich pracy. Przystępując do inspekcji z góry zakładają, że organizacja kontrolowana (szkoła) przestrzega prawa. Dla tego przestrzegania prawa nie kontrolują.

W zależności od typu szkoły grupa przeprowadzająca ewaluację liczy od 5 do 7 osób. Prowadzone są też kontrole zlecane centralnie przez rząd, a dotyczące pewnych dziedzin systemu edukacji np.: przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, odmiennych etnicznie, czy też realizacji wychowania fizycznego, religii. Są to ważne obszary z punktu widzenia polityki państwa w danym roku. Ale stanowią one mniejszą część działań kontrolnych. ES skupia się głównie na sprawdzaniu „czy szkoła potrafi się sama ulepszać”.

W kolejnym dniu nasza grupa odwiedziła szkołę podstawową wraz z przedszkolem: Stenhouse Primary School, 4 Saughton Mains Street, Edinburgh. W Szkocji obowiązek szkolny obejmuje dzieci w wieku od 5 do 16 lat. Szkoła podstawowa: wiek 5 – 11 lat, szkoła średnia I stopnia: wiek 12 – 16 lat, szkoły średnie II stopnia, policealne: wiek powyżej 16 lat. Do przedszkola uczęszczają dzieci trzyletnie i czteroletnie. Każde dziecko w wieku 5 lat idzie do pierwszej klasy szkoły podstawowej. Szkoła, którą odwiedziliśmy położona jest w dzielnicy robotniczej. Obszar ten nasi gospodarze określali jako „obszar wykluczenia”. W związku z tym faktem szkoła uzyskuje środki finansowe od samorządu lokalnego na zatrudnianie dodatkowych nauczycieli i asystentów nauczycieli. Asystenci nie są nauczycielami. Nigdy nie zostają z uczniami sami. Ich zadaniem jest pomagać w pracy nauczycielom. Klasy liczą 27-30 uczniów. Nauczyciele pracują w wymiarze 35 godzin tygodniowo (czas efektywnie spędzany w szkole). W tym z uczniami 22,5 godziny. Zatrudniani są przez samorząd. Wynagrodzenie nowozatrudnionego nauczyciela wynosi około 19 000 funtów rocznie. Nauczyciel z dużym stażem może zarobić do 30 000 funtów rocznie. Nauczyciel w ciągu roku zobowiązany jest do uczestniczenia w 35 godzinach kursów, szkoleń. W szkole zatrudniony jest również biznes

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

menager zajmujący się sprawami gospodarczymi szkoły. W samorządzie zatrudniony jest na stałe inspektor wspierający. W Edynburgu jest on pracownikiem wydziału edukacji urzędu miasta. Jest odpowiedzialny za rozwój programów nauczania, obserwuje proces poprawy jakości pracy szkół i ewaluację wewnętrzną. Education Scotland zatrudnia czasowo dyrektorów wzorcowych szkół w celu wspierania zmiany w szkołach mających trudności.

W Stenhouse Primary School uczestniczyliśmy w zajęciach języka angielskiego i matematyki. Spotkaliśmy się z dyrektorem i zastępcą dyrektora szkoły oraz nauczycielami. Mieliśmy również możliwość zapoznać się z dokumentacją prowadzoną przez dyrektora szkoły w ramach nadzoru pedagogicznego, dokumentacją ewaluacji wewnętrznej oraz dokumentacją z inspekcji oraz zobaczyć raport. Naszą uwagę przyciągnął krótki, trzystronicowy raport. Przygotowywany był on między innymi dla rodziców. Zawierał skondensowane informacje o przeprowadzonej ewaluacji. Zawierał odpowiedzi na pytania: Jak dzieci się uczą i jakie mają osiągnięcia?, Jak szkoła pomaga w rozwoju i nauce?, Jak szkoła poprawia jakość swojej pracy?, Jakie są wnioski na zakończenie kontroli?. Stwierdziliśmy, że taka forma informacji po ewaluacji jest warta zastosowania w Polsce.